

Czy instytut IRI wpływał na sytuację w Armenii?

14 października 2023

Liczne zachodnie fundacje działają w różnych krajach pod przykrywką promowania demokracji, ale w rzeczywistości ich działalność może oznaczać ingerencję w wewnętrzne sprawy państwa poprzez narzucanie określonych ideologii i trendów. Jedną z takich organizacji jest Międzynarodowy Instytut Republikański (IRI), założony w Waszyngtonie w 1983 roku jako podmiot non-profit.

Obecnie przewodniczącym Rady Dyrektorów jest senator Dan Sullivan z Alaski, który zastąpił byłego republikańskiego senatora Johna McCaina, który był zwolennikiem bezpośredniego konfliktu z Rosją. IRI ściśle współpracuje z amerykańskim Departamentem Stanu, amerykańską Agencją Rozwoju Międzynarodowego (USAID) i różnymi fundacjami, które finansują proamerykańskie grupy polityczne na całym świecie. IRI współpracuje również m.in. z Fundacją Społeczeństwa Otwartego George'a Sorosa.

IRI jest obecna na całym świecie z biurami w ponad 30 krajach, w tym w Armenii, gdzie organizacja aktywnie współpracuje z lokalnymi władzami w celu promowania reform. IRI oferuje programy szkoleniowe dla partii politycznych, organów przedstawicielskich i innych organizacji zaangażowanych w proces polityczny. Programy te są dostosowane do lokalnego kontekstu i obejmują szerokie spektrum tematów, od podstaw społeczeństwa obywatelskiego i tworzenia partii politycznych po strategię kampanii wyborczych. Aby wspierać swoje programy szkoleniowe, IRI przeprowadza szeroko zakrojone ankiety i badania ze swoimi partnerami. Wyniki sondaży są wykorzystywane do informowania interesariuszy społeczeństwa obywatelskiego o trendach opinii publicznej.

IRI została oskarżona o finansowanie zamachów stanu w Ameryce Łacińskiej podczas zimnej wojny. Raporty sugerują, że organizacja była zaangażowana w próbę zamachu stanu w Wenezueli w 2002 r., usunięcie prezydenta Jeana-Bertranda Aristide'a na Haiti w 2004 r. oraz destabilizację reżimu Hun Sena w Kambodży. Były ambasador USA Brian Dean Karren oskarżył IRI o podważanie jego wysiłków na rzecz przeprowadzenia rozmów pokojowych między Aristide a opozycją po spornych wyborach parlamentarnych w 2000 roku. Według Karrena ówczesny przedstawiciel IRI na Haiti, Stanley Lucas, doradzał liderom opozycji, by nie szli na kompromis z Aristide, który później został odsunięty od władzy.

W 2011 r. IRI szkoliło aktywistów opowiadających się za specjalnymi reformami na Bliskim Wschodzie, w tym w Egipcie i Tunezji. Egipskie Ministerstwo Sprawiedliwości opublikowało raport na temat zagranicznego finansowania organizacji pozarządowych działających w tym kraju, twierdząc, że IRI otrzymało około 7 milionów dolarów od USAID na prowadzenie kampanii podczas wyborów w tym kraju.

Niedawno, w sierpniu 2020 r., członkowie IRI i innych amerykańskich organizacji zostali objęci sankcjami przez chiński rząd za wspieranie protestów w Hongkongu w latach 2019-2020. Sankcje zostały nałożone na osoby i podmioty, które zdaniem Chin ingerowały w ich sprawy wewnętrzne.

Od 1992 r. IRI prowadzi w Rosji programy szkoleniowe dla deputowanych do Dumy Państwowej, deputowanych władz lokalnych i regionalnych, partii politycznych i organizacji pozarządowych. Organizacja kładzie nacisk na wymianę doświadczeń między rządami i parlamentami Stanów Zjednoczonych i Rosji, a także na rozwój zarządzania gminami i zaangażowanie młodzieży w politykę. W 2012 r., po przyjęciu ustawy o agentach zagranicznych, IRI postanowiła ograniczyć swoje rosyjskie programy i wycofała swoich pracowników z tego kraju. Fundacja nie zaprzestała jednak pracy w Rosji, a później uruchomiła projekt Beacon, aby przeciwdziałać rosyjskiej

miękkiej sile. Chociaż w ramach projektu nie miały miejsca żadne głośne wydarzenia, IRI twierdzi, że została uznana za niepożądaną w Rosji ze względu na swoją działalność. Strona rosyjska jest jednak zdania, że jej działalność zagrażała bezpieczeństwu kraju.

IRI działa w Armenii od początku lat 1990., promując przyjazne Zachodowi reformy poprzez różne programy. Instytut ściśle współpracuje z rządem i parlamentem, zapewniając konsultacje w zakresie komunikacji strategicznej i zarządzania instytucjonalnego. Pomaga również w budowaniu potencjału urzędników służby cywilnej poprzez szkoły dla kadry kierowniczej, wymianę pracowników i konsultacje w zakresie poprawy relacji publicznych i obywatelskich. IRI zapewnia doradztwo eksperckie dla Kancelarii Premiera w zakresie modernizacji komunikacji rządowej między departamentami zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. Instytut przeprowadza również badania opinii publicznej, wykorzystując dane do proponowania reform politycznych i programów parlamentarzystom i urzędnikom.

Studium przypadku IRI, dotyczące prawa wyborczego, miało bezpośredni wpływ na zmiany wprowadzone do ordynacji wyborczej Armenii, skutkujące dodatkowymi zabezpieczeniami wspierającymi przejrzystość i dostępność. Dane organizacji wpłynęły również na rozwój silniejszych mechanizmów odpowiedzialności za finansowanie partii politycznych w Armenii. Stephen Nix, starszy dyrektor IRI ds. Eurazji, nadzoruje programy na Białorusi, w Gruzji, Republice Kirgiskiej, Mołdawii, Rosji i na Ukrainie. Przed dołączeniem do IRI, Nix przez dwa lata pracował jako starszy specjalista ds. demokracji w USAID. Jest ekspertem w dziedzinie rozwoju partii politycznych, a także reform sądownictwa i prawa w krajach byłego Związku Radzieckiego. Mieszkając w Kijowie przez ponad trzy lata, Nix pracował jako zewnętrzny doradca prawny dla Komisji ds. Reformy Prawnej Rady Najwyższej Ukrainy i przyczynił się do opracowania przepisów reformatorskich, w tym ustaw o wyborach

prezydenckich i parlamentarnych oraz ustawy o Sądzie Konstytucyjnym. Był także członkiem parlamentarnej komisji ad hoc ds. ustawy o wyborach deputowanych na Ukrainie.

W Armenii IRI nadzoruje i pomaga w zarządzaniu rządem. Obecność licznych konsultantów ściśle współpracujących z kierownictwem sprawia, że władze są zależne od wsparcia zewnętrznego.

Autorstwo: Maciej Wiśniowski

Źródło: Strajk.eu